

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
 - 1.1 กลุ่มผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด มีจำนวนทั้งสิ้น 73 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างประชากรของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 63 คน แล้วใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
 - 1.2 กลุ่มหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน มีจำนวนทั้งสิ้น 73 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างประชากรของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 63 คน ใช้หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนของจังหวัดที่ใช้ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.3 กลุ่มหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ มีจำนวนทั้งสิ้น 729 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างประชากรของ Krejcie and Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 254 คน กระจายกลุ่มตัวอย่างตามอำเภอในจังหวัดที่ใช้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเทียบสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด เพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่

ชุดที่ 1 สอบถามผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน หน่วยงานในเทศบาล แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามความคาดหวังของผู้บริหารเกี่ยวกับ

ระบบสารสนเทศเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ชุดที่ 2 สอบถามหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น

แบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สภาพเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 ความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นแบบตรวจสอบรายการ

2.2 แบบสำรวจสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เป็นผู้กรอก แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สำรวจข้อมูลและสารสนเทศที่สำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ รวบรวมและบันทึกไว้เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สำรวจสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ประมวลผล

และแบบเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบตรวจสอบรายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามและแบบสำรวจไปยังผู้ตอบและให้ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน โดยเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง
41 - 50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในช่วง
7 - 8 ปี โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในจังหวัด หรืออำเภอ/กิ่งอำเภอนั้น อยู่ในช่วง
1 - 2 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศโดยเป็น
การศึกษาด้วยตนเอง

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนใหญ่
เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท มี
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในช่วง 7 - 8 ปี สำหรับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในจังหวัด
นั้นส่วนใหญ่ต่ำกว่า 1 ปี และเคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

โดยเป็นการศึกษาหรือฝึกอบรมตามโครงการ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำหรับหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 41 - 50
ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในช่วง 3 - 8 ปี
โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในจังหวัดนั้นอยู่ในช่วง 3 - 4 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการ
ศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศตามโครงการของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ

ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่
ในช่วง 41 - 50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี สำหรับระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
อยู่ในช่วง 7 - 8 ปี โดยมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในอำเภอ/กิ่งอำเภอนั้นอยู่ในช่วง
1 - 2 ปี และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

2. สภาพเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

จากการสรุปผลการวิจัยเฉพาะในข้อที่มีผู้ระบุสูงสุดพบสภาพระบบสารสนเทศดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารงาน โดยให้ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่ค้ำนโยบายและแผนเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้ได้มีการให้ความรู้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการมอบหมายให้ศึกษาเอกสาร สำหรับการจัดหน่วยงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ให้งานต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเอง โดยมีหัวหน้างานนิเทศการศึกษาเป็นผู้ควบคุมส่วนใหญ่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นไม่มีการสำรวจความต้องการจากผู้ใช้และเหตุผลที่ไม่มีการสำรวจความต้องการคือระบบยังดำเนินการไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

สำหรับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ใช้แบบฟอร์มการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือใช้แบบฟอร์มที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดทำให้ ลักษณะของแบบเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้เป็นแบบสำรวจสถิติการศึกษา ส่วนระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บครั้งเดียวต่อปี ซึ่งในจำนวนนี้มีการเก็บเป็นรายปีการศึกษามากที่สุด นอกจากนี้ส่วนใหญ่การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามกำหนดเวลา ซึ่งวิธีการที่ทำให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้ตามกำหนดเวลา คือ วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ล่วงหน้าโดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน นอกจากนี้ส่วนใหญ่ได้มีการตรวจสอบข้อมูลและเมื่อพบว่าข้อมูลผิดพลาดมีวิธีการแก้ไขโดยส่งไปให้หน่วยงานที่กรอกแก้ไขแล้วส่งกลับมาใหม่

2.2 การเก็บรักษาข้อมูล พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ มีการเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด มีการจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลโดยจัดแยกตามงาน 3 งาน คือ งานบริหารทั่วไป งานการเงินและพัสดุ และงานนิเทศการศึกษา ซึ่งมีวิธีการจัดเก็บโดยใช้ระบบแฟ้มเอกสาร และส่วนใหญ่มีการจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน คือเปลี่ยนแปลงข้อมูลทันทีที่เป็นเรื่องสำคัญ

สำหรับรายการ ข้อมูลและสารสนเทศที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ได้รวบรวมและบันทึกไว้บนพวาร์รายการที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50 ขึ้นไป) ระบุว่าได้รวบรวม
และบันทึกไว้มีจำนวน 154 รายการ จากทั้งหมด 176 รายการ จำแนกตามประเภท
ของข้อมูลรวม 7 ด้าน ซึ่งได้แก่

ก. ข้อมูลด้านวิชาการพบว่า ส่วนใหญ่ได้รวบรวมและบันทึกไว้จำนวน 24 รายการ
มีเพียง 1 รายการที่มีผู้ระบุว่าได้รวบรวมและบันทึกไว้ต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ ชื่อที่อยู่ของวิทยาการ
ท้องถิ่น ส่วนรายการที่รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุด คือจำนวนห้องเรียนและโรงเรียนที่เปิดสอน
เด็กเล็ก หรืออนุบาลชนบท

ข. ข้อมูลด้านบุคลากรพบว่าส่วนใหญ่ได้รวบรวมและบันทึกไว้รวม 26 รายการ
มีรายการที่มีผู้ระบุว่าได้รวบรวมและบันทึกไว้ต่ำกว่าร้อยละ 50 รวม 5 รายการ ได้แก่
จำนวนข้าราชการวิสามัญ อัตราส่วนภารโรงคณบดีเรียน ภารโรงแยกตามความสามารถพิเศษ
ครูแยกตามศาสนา และอัตราส่วนภารโรงคณบดีเรียน รายการที่มีผู้ระบุว่าส่วนใหญ่ระบุว่า
ได้รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

ค. ข้อมูลด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าส่วนใหญ่ได้รวบรวมและ
บันทึกไว้รวม 47 รายการ มีเพียง 1 รายการที่มีผู้ระบุว่าอำเภอได้รวบรวมและบันทึกไว้
ต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ รูปถ่ายอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้าง ส่วนรายการที่
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุดคือ
อาคารเอนกประสงค์

ง. ข้อมูลด้านกิจการนักเรียน พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ส่วนใหญ่ได้รวบรวมและบันทึกไว้รวม 31 รายการ มีรายการที่มีผู้ระบุว่ารวบรวมและบันทึกไว้-
ต่ำกว่าร้อยละ 50 รวม 5 รายการ ได้แก่ จำนวนนักเรียนแยกตามระยะทางจากบ้านพักถึง
โรงเรียน จำนวนนักเรียนแยกตามภูมิลำเนาผูกครอง จำนวนนักเรียนแยกตามอาชีพผูกครอง
และจำนวนนักเรียนแยกตามศาสนา และชื่อและที่อยู่ของวิทยาการท้องถิ่น ส่วนรายการที่ส่วนใหญ่
รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุดคือจำนวนโรงเรียนที่มีโครงการอาหารกลางวัน

จ. ข้อมูลด้านบริหารทั่วไป ชุมชนและการเงินพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้รวบรวมและบันทึกไว้ 21 รายการ มีเพียง 1 รายการที่มีผู้รวบรวมและบันทึกไว้ต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ ธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอ ส่วนรายการที่ส่วนใหญ่รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุดคือ ชื่อโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและชื่อประธานกลุ่มโรงเรียน

ฉ. ข้อมูลด้านความสัมพันธ์กับชุมชนพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้รวบรวมและบันทึกไว้รวม 13 รายการ มีผู้รวบรวมหรือบันทึกไว้ต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 5 รายการ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับสมาคม มูลนิธิ กองทุน ชมรมและการให้ความช่วยเหลือ สถานประกอบการในเขตอำเภอและบริเวณใกล้เคียง ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อบุคคลสำคัญและรายชื่อผู้นำท้องถิ่น ส่วนรายการที่ส่วนใหญ่รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุดคือ จำนวนกรรมการศึกษาแยกตามโรงเรียน

ช. ข้อมูลด้านงานโครงการพิเศษ พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้รวบรวมและบันทึกไว้ 14 รายการที่มีผู้ระบุว่าได้รวบรวมและบันทึกไว้ต่ำกว่าร้อยละ 50 รวม 6 รายการ ได้แก่ โครงการจัดสอบนักเรียนสองกลุ่มรวมกัน โครงการเด็กที่พูดภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย โครงการเด็กชาวเขา โครงการเด็กอพยพ โครงการการเรียนการสอนแบบไม่แบ่งชั้นและโครงการเด็กชาวเล ส่วนรายการที่ส่วนใหญ่รวบรวมและบันทึกไว้มากที่สุดคือ โครงการอาหารกลางวัน

2.3 การประมวลผลข้อมูลพบว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการประมวลผลข้อมูลด้วยมือมากที่สุด โดยให้ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่คานนโยบายและแผนเป็นผู้รับผิดชอบ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด คือ ค่าเฉลี่ยและได้มีการจัดทำดัชนีหรือตัวชี้วัด โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

2.4 การรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลพบว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ทราบข้อมูลการจัดการศึกษามากที่สุด ส่วนรูปแบบของการรายงานผล หรือการนำเสนอข้อมูลอยู่ในรูปของตารางมากที่สุด ส่วนใหญ่ข้อมูลและสารสนเทศที่นำเสนอเป็นด้านวิชาการมากที่สุด และผู้ที่รับผิดชอบการรายงานผลหรือการนำเสนอ

คือ ศึกษาวิเคราะห์ที่ทำหน้าที่คานนโยบายและแผน

สำหรับคุณสมบัติของสารสนเทศที่ได้จากระบบในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ พบว่าส่วนใหญ่เชื่อถือได้ นอกจากนี้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอส่วนใหญ่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขระบบสารสนเทศในเรื่องการให้ความรู้แก่บุคลากร

3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

ปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขั้นตอนการจักรระบบสารสนเทศพบว่าขั้นตอนที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมากคือการประมวลผลข้อมูล นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายละเอียดรายขั้นตอนพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูล ปัญหาในระดับมากได้แก่ ขาดหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูลปัญหาในระดับมากได้แก่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ประมวลผล ในการจัดทำข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศที่นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน และมีความล่าช้าในการจักรทำข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารงาน ส่วนการรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลเรื่องที่เป็นปัญหาในระดับมากคือขาดงบประมาณในการนำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูล ส่วนที่เหลือออกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

4. ความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

4.1 ความคาดหวังเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าควรมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวางแผนการควบคุม และการประเมินผลการปฏิบัติงานมากที่สุด สำหรับผู้ที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ระบุว่าควรเป็นศึกษาวิเคราะห์ที่คานนโยบายและแผน ควรจัดให้มีหน่วยงานทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ควรครอบคลุมความต้องการใช้ของผู้บริหารงานในระดับโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนมากที่สุด แบบฟอร์มที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจัดทำเองมากที่สุด และระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเก็บหลายครั้งตามลักษณะ

ข้อมูล โดยเก็บเป็นรายภาคเรียน

เมื่อจำแนกรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม

4.2 ความคาดหวังเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมแล้วพบว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลโดยจัดแยกตามประเภทของข้อมูล แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ข้อมูลด้านวิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมนักเรียน บริหารทั่วไป ธุรการและการเงิน ความสัมพันธ์กับชุมชนและงานโครงการพิเศษและควรเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด

เมื่อจำแนกรายกลุ่ม เฉพาะกลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความเห็นแตกต่างกันไปในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลว่าควรจัดแยกตามงาน 3 งาน ได้แก่ ข้อมูลงานนิเทศการศึกษา งานการเงินและพัสดุ และงานบริหารทั่วไป

4.3 ความคาดหวังเกี่ยวกับการประมวลผลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมแล้วพบว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเป็นระบบประมวลผลรวม ผู้ที่รับผิดชอบควรเป็นศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่คานนโยบายและแผน และควรมีการจัดทำดัชนีหรือตัวชี้วัด โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ

เมื่อจำแนกรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวมทุกเรื่อง ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบซึ่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอมีความคิดเห็นแตกต่างจาก 2 กลุ่มคือ ควรเป็นคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศ

4.4 ความคาดหวังเกี่ยวกับรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมแล้วพบว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับข้อมูล การจัดการศึกษาและลักษณะของรายงานควรประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ ชี้ให้เห็นปัญหาในการจัดการศึกษา

บอกสภาพการจัดการศึกษาในระดับอำเภอและนำเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม เฉพาะกลุ่มผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม ส่วนหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนมีความเห็นแตกต่างกันไปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ว่าควรมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางร่วมมือในการพัฒนางาน

ในเรื่องของความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวมพบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าระบบต้องมีความเชื่อถือได้และคุณสมบัติของสารสนเทศที่ได้รับจากระบบควรมีความถูกต้อง เชื่อถือได้

เมื่อจำแนกเป็นรายกลุ่ม เฉพาะรายการที่มีผู้ระบุมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับลักษณะของระบบสารสนเทศ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมีความเห็นแตกต่างกันไปคือระบบควรครอบคลุมเรื่องและประเด็นที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล และหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนมีความเห็นว่าระบบต้องมีความเป็นปัจจุบัน

ในเรื่องของการพัฒนาระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยส่วนรวม พบว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยเรื่องที่ต้องการพัฒนาคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและเรื่องที่ต้องการให้การสนับสนุนคือการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ

เมื่อจำแนกรายกลุ่ม เฉพาะกลุ่มผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในภาพรวม ส่วนหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนมีความเห็นแตกต่างกันไปประเด็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพัฒนาและเรื่องที่ต้องการให้การสนับสนุนว่าควรมีการพัฒนาในเรื่องการประมวลผลข้อมูล และควรให้การสนับสนุนโดยการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ชัดเจน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพและความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอในทัศนะของผู้บริหารการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของระบบสารสนเทศของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารงาน และผู้บริหารการศึกษา ส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าควรมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวางแผนการควบคุม และการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน

จากข้อมูลดังกล่าวหากพิจารณาโดยหลักการบริหารงานแล้ว สภาพและความ คาดหวังมีความสอดคล้องกันเนื่องจากกระบวนการบริหารงานที่สี่ก็ควรประกอบด้วยขั้นตอน ตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การควบคุม และการประเมินผล ซึ่งความ คาดหวังดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของ Ross และ Clagget (1985) ที่ว่า "จุดมุ่งหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เป็นการจัดหาข่าวสาร เพื่อการตัดสินใจ ในการวางแผนริเริ่มสร้างสรรค์ การจตุประสงค์และการควบคุมการปฏิบัติงานของ ระบบย่อย" นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร ศรีสอาน (2529) ที่ว่า "วัตถุประสงค์ระบบสารสนเทศที่สำคัญคือเพื่อใช้ในการตัดสินใจในด้านการวางแผนและ การดำเนินการ" ในทัศนะของผู้วิจัยจึงเห็นว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ระบบสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนั้น หากกำหนดให้ชัดเจนว่าครอบคลุมการดำเนินงาน ของสำนักงานทั้ง 3 ขั้นตอน น่าจะส่งผลดีทำให้การดำเนินงานระบบสารสนเทศของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้และยังส่งผลให้ การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดทำหน่วยงานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ ได้โรงงานต่าง ๆ ในสำนักงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่ ต้องการเอง

เรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจัดทำหน่วยงานเพื่อเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยโรงงานต่าง ๆ ในสำนักงานเป็นผู้รวบรวมข้อมูลที่ต้องการเองนั้น แต่ละ งานจะเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองเท่านั้น การปฏิบัติงาน

จึงมีความคล่องตัวเพราะจำนวนข้อมูลมีน้อย แต่เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้บริหารต้องการใช้แล้ว ข้อมูลและสารสนเทศจะกระจุกกระจายอยู่ตามงานต่าง ๆ การติดตามข้อมูลทำให้เสียเวลาล่าช้าและไม่ทันต่อความต้องการ นอกจากนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลบางอย่างมีหลายหน่วยงานต้องการใช้ร่วมกัน เช่น จำนวนนักเรียนแยกตามเพศ อายุ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เป็นต้น แต่ละหน่วยงานจึงดำเนินการสำรวจแบบและช่วงเวลาที่ตนต้องการ โดยไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทำให้เกิดปัญหา ผู้ให้ข้อมูลเบื่อกวนและไม่ให้ความร่วมมือ (อำรุง จันทวานิช, 2529) ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าควรจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศตามความต้องการของทุกงาน ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรอื่น ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการเก็บรวบรวม ซึ่งความเห็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ควรมีหน่วยงานทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงหน่วยเดียว

3. จากผลการวิจัยพบว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ไม่มีการสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ไม่มีการสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลจากผู้ให้เนื่องจากแบบฟอร์มที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหรือแบบที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดทำให้ ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริหารงานของสำนักงาน บางส่วนใช้เพื่อรายงานต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สาเหตุอีกประการหนึ่งคือระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพิ่งเริ่มดำเนินการจึงไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ทั้งนี้ อำรุง จันทวานิช (2529) ได้ให้ทัศนะว่า "องค์การต้องทราบความต้องการข้อมูลชนิดไหนก่อนแล้วจึงเริ่มลงมือเก็บรวบรวมตามที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศตามที่ต้องการ" และหากว่าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่มีการสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศอาจทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมความต้องการใช้ ซึ่งในการจัดสร้างระบบสารสนเทศจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้งานระดับต่าง ๆ ในหน่วยงาน กล่าวคือ ระดับนโยบาย ระดับประสานงาน และระดับปฏิบัติ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบความต้องการใช้ของหน่วยงาน

แต่ละระดับแล้วนำมากำหนดรายการ ข้อมูลที่ต้องการรวบรวม (ส่วตัน ศักดิ์ศรีสูง, 2525)

นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบว่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ควรครอบคลุม ความต้องการใช้ของผู้บริหารระดับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน ด้วยเนื่องจากการ บริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นอกจากจะต้องบริหารงานภายใน สำนักงานแล้วยังเกี่ยวข้องกับกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในสังกัด เช่น ในด้านงบประมาณ แผนงาน มาตรฐานทางวิชาการ บุคลากร เป็นต้น ซึ่งจากผลการวิจัยของ สกล ความบุศย์ (2530) พบว่าในการวางแผนคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนได้มีการศึกษาหาข้อมูลประกอบ การพิจารณาในการวางแผน โดยได้ศึกษาหาข้อมูลจากโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ข้อมูล จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและข้อมูลท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่า การบริหารงาน ในระดับกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลบางส่วนจากสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเพื่อใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติงาน

ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศจาก ผู้ใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนจะทำให้ สามารถกำหนดรายการ ข้อมูลที่ควรรวบรวมได้ครอบคลุม ซึ่งจะส่งผลให้ระบบข้อมูลของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามารถตอบสนองความจำเป็นในการบริหารสำนักงาน และให้บริการข้อมูลและสารสนเทศแก่หน่วยงานอื่น ๆ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. จากผลการวิจัยพบวาระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ส่วนใหญ่มีการเก็บครั้งเดียวต่อปีโดยเก็บเป็นรายปีการศึกษา การที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่มีการ เก็บรวบรวมข้อมูลครั้งเดียว ต่อปี อาจเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดการ เก็บ รวบรวมข้อมูลสถิติการศึกษา ในเดือนมิถุนายนของทุกปี (ข้อมูลสถิติการศึกษา 10 มิถุนายน) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงดำเนินการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติกำหนดคือเก็บครั้งเดียวต่อปี แต่จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารการศึกษาคาดหวังว่า การเก็บรวบรวมข้อมูล ควรเก็บหลายครั้งตามลักษณะของข้อมูล โดยเก็บเป็นรายภาคเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา พวันกุลนนท์ (2527) ที่พบว่าระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น หน่วยงานได้มีการรวบรวมทุกระยะตลอดปีการศึกษา คือ รวบรวมรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคเรียน และรายปีการศึกษาโดยพิจารณาตามลักษณะของข้อมูล จึงแสดงให้เห็นว่า การรวบรวมข้อมูลนั้นมีความจำเป็นตลอดปีการศึกษา สำหรับในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้บริหารในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสมควรเป็นปัจจุบันทันเหตุการณ์ เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารแต่ละครั้งจะได้ไม่ผิดพลาด ดังนั้นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจึงน่าจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายครั้ง อาจเป็น รายสัปดาห์ รายเดือน หรือ รายภาคเรียน ทั้งนี้ต้องพิจารณาตามลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม กล่าวคือ หากเป็นข้อมูลคงที่ที่รวบรวมต้นปีการศึกษาและปลายปีการศึกษาสำหรับข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา (ข้อมูลไม่คงที่) เช่น ข้อมูลรายงานประจำเดือน สรุปบเดือน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษารายภาคเรียน เป็นต้น ก็ควรเก็บรวบรวมตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น ๆ

5. จากผลการวิจัยพบว่า การเก็บรักษาข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่มีการเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด

จากการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ทั้งหมดโดยไม่มี การคัดเลือกว่าข้อมูลใดควรจัดเก็บ หรือข้อมูลใดควรคัดเลือกรอกออกไปนั้น ตามทัศนะของ Senn (1978) ที่ว่า "การเก็บรักษาข้อมูลใดแก่การตรวจสอบกลุ่มของข้อมูล อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้สารสนเทศสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ในแฟ้มข้อมูล การคัดเลือกข้อมูลที่หมดสภาพแล้วออกไป รวมทั้งการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน" แสดงให้เห็นว่าการเก็บรักษาข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องเก็บรักษาข้อมูลไว้ทั้งหมด ควรคัดเลือกข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ เก็บรักษาไว้และข้อมูลสารสนเทศที่ล้าสมัยไม่ทันเหตุการณ์ควรคัดเลือกออกไป ซึ่งจะทำให้การจัดเก็บข้อมูลของอำเภอสมควรจะควักออกการค้นหาข้อมูล เพราะจำนวนข้อมูลที่เก็บรักษาไว้มีปริมาณไม่มากจนเกินความจำเป็น ผู้วิจัยก็มีทัศนะที่สอดคล้องกับความเห็นดังกล่าว

6. จากผลการวิจัยพบว่ารายการข้อมูลและสารสนเทศที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ (มีผู้ระบุร้อยละ 50 ขึ้นไป) ครอบคลุมและบันทึกไว้มีจำนวน 154 รายการที่เหลือ 22 รายการ มีผู้ระบุรวบรวมและบันทึกไว้ต่ำกว่าร้อยละ 50

ความแตกต่างในรายการข้อมูลที่รวบรวมน่าจะเกิดขึ้นได้เนื่องจากลักษณะข้อมูลจะมีทั้งกลุ่มที่ใช้ประโยชน์กับทุกสำนักงาน แต่มีข้อมูลบางชนิดที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่ เช่น โครงการเด็กชาวเขา โครงการเด็กชาวเล โครงการเด็กยากจน เป็นต้น หน่วยงานที่ไม่มีลักษณะดังกล่าวจึงไม่มีความจำเป็นต้องรวบรวมและบันทึกไว้

ศึกษาในระดับท้องถิ่นมาก โดยหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 และหลักสูตรประถมศึกษาที่ปรับปรุงใหม่เพื่อประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2534 ได้มุ่งเน้นให้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษามากที่สุด (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) และให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรข้อมูลดังกล่าวน่าจะมีควมจำเป็นมากในอนาคต

7. จากผลการวิจัยพบว่า การประมวลผลข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่มีการประมวลผลด้วยมือโดยให้ศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่คานนโยบายและแผนเป็นผู้รับผิดชอบ

การที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอใช้ระบบการประมวลผลข้อมูลด้วยมือ ถ้าเป็นสำนักงานขนาดใหญ่จะไม่เหมาะสมเนื่องจากต้องใช้เวลาในการประมวลผลรวมทั้งต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก (อำรุง อินทวนิช, 2529) และจากการศึกษาปัญหาของการประมวลผลยังพบว่าชาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ ประมวลผล และมีความล่าช้าในการจัดทำข้อมูลดิบให้เป็นสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจากระบบได้จัดให้มีศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่คานนโยบายและแผนเป็นผู้รับผิดชอบเพียงคนเดียว และงานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์นอกจากจะดำเนินการจัดระบบสารสนเทศแล้วยังมีงานในหน้าที่คานอื่นอีก จึงน่าจะเป็นปัญหาในเรื่องของความล่าช้า ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มบุคลากรที่มีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศ หรือหากเป็นไปได้ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดระบบ

อย่างไรก็ดีในทัศนะของผู้วิจัย ในระยะเริ่มต้นของการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคงต้องใช้ระบบการประมวลผลด้วยมือก่อน ซึ่งทำให้ประหยัดในเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องมีการใช้บุคลากรมากขึ้น แต่ควรมีการวางแผนในระยะ 5 ปี เพื่อการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในระบบสารสนเทศ ซึ่งในเรื่องนี้ David และ Olson (1985) ให้ทัศนะว่า "งานบางอย่างคนทำได้ดีที่สุด ในขณะที่งานบางอย่างเครื่องทำได้ดีที่สุด" สอดคล้องกับแนวคิดของ Sander (1983) ที่กล่าวว่า "การใช้ความสามารถพิเศษของมนุษย์และคอมพิวเตอร์ร่วมกันในลักษณะที่พึ่งพาต่อกัน ก่อให้เกิดความสำเร็จร่วมกันได้มากกว่าผลรวมของอย่างใดอย่างหนึ่ง" ดังนั้นหากมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคงควรมีการออกแบบให้เหมาะสมและควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ก่อน จึงจะไ้ระบบสารสนเทศตามต้องการ

8. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ คือศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่คานนโยบายและแผน และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน ส่วนใหญ่มีความคาดหวังตรงกับสภาพที่เป็นจริงว่า ผู้ที่รับผิดชอบควรเป็นศึกษานิเทศก์คานนโยบายและแผน ส่วนหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่า ควรเป็นในรูปของคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ

การที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์คานนโยบายและแผนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ กล่าวคือ ทำหน้าที่ในการเก็บรักษาข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลในทางต่าง ๆ ในสำนักงานเป็นผู้ดำเนินการนั้น อาจเนื่องจากได้คำนึงถึงภารกิจของศึกษานิเทศก์ในระดับอำเภอ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) ได้กำหนดให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การจัดระบบสารสนเทศเป็นงานที่มีความสลับซับซ้อนต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก การมอบหมายให้ผู้ที่ทำหน้าที่เพียงคนเดียวอาจทำให้การดำเนินงานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงน่าจะมีการมอบหมายให้คณะกรรมการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศของ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งประโยชน์ของคณะกรรมการคือทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและรูปแบบการดำเนินการ ของระบบสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การยอมรับในระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิกาน (2524) ที่ว่า "ถ้าหากบุคคลเข้ามามี ส่วนร่วมในการตัดสินใจแล้วพวกเขามีแนวโน้มจะผูกมัดกับการตัดสินใจและมีแรงจูงใจนำ การตัดสินใจ ไปปฏิบัติมากขึ้น"

9. จากผลการวิจัยพบว่า การรายงานผลหรือการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่สารสนเทศที่ได้จากระบบเชื่อถือได้ และ ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ก็มีความคาดหวังว่าระบบโดยรวมต้องมีความ เชื่อถือได้และ คุณสมบัติของสารสนเทศที่ได้จากระบบต้องมีความถูกต้อง เชื่อถือได้เช่นเดียวกัน

จากการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอส่วนใหญ่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน การจัดระบบสารสนเทศทำให้สารสนเทศที่ได้จากระบบส่วนใหญ่มีความ เชื่อถือได้ สอดคล้อง กับแนวคิดของ Barid (1978) ที่ว่าคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีคือ (1) เชื่อถือได้ (2) ประหยัด (3) จำเป็น (4) ถูกต้อง (5) ใช้ประโยชน์ได้" นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทัศนะของ ซิโลมใจ ภิงคารวัฒน์ และสุรพล หวังดี (2531) ที่กล่าวว่า "ระบบสารสนเทศที่จัดทำขึ้นควรมีคุณสมบัติที่สำคัญคือครอบคลุม เรื่องและประเด็นที่จำเป็น ต้องใช้มีความ เชื่อถือได้ มีความเป็นปัจจุบันและสามารถเรียกใช้ได้ในเวลาที่ต้องการ ใช้ประโยชน์"

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับ ระบบสารสนเทศให้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่จัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยการสนับสนุนของสำนักงานการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เช่น ในด้าน วิทยากร งบประมาณ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้มีความรู้เป็นการนำไปสู่การพัฒนา ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดอาจจะประสานงานกัน จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร เป็นเขต การศึกษาทำให้ประหยัดและเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันด้วย

1.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจัดให้มีการรวมประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอในแต่ละจังหวัดเพื่อให้ความช่วยเหลือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ยังไม่เข้าใจในเรื่องการจัดระบบสารสนเทศ ในกรณีนี้หากสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอใดมีความรู้ความเข้าใจและดำเนินการอยู่แล้วควรให้การสนับสนุนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน

1.3 ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการจัดระบบสารสนเทศโดยมีหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอเป็นประธาน ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นรองประธาน หัวหน้างานต่าง ๆ ในสำนักงานเป็นกรรมการ และศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่ค้ำยันนโยบาย และแผนเป็นเลขานุการ รวมทั้งทำหน้าที่ประสานงานในการจัดระบบสารสนเทศของอำเภอ ทั้งนี้หากเป็นไปได้ควรมีการกำหนดงานข้อมูลและสารสนเทศขึ้นเป็นการภายในในระดับ อำเภอเพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะเพียงหน่วยเดียว

1.4 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรจัดสรรงบประมาณในหมวดค่าใช้สอยและค่าวัสดุครุภัณฑ์เพิ่มเติมให้มากขึ้นเพื่อช่วยในการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามารถพัฒนางานใหม่มีประสิทธิภาพ มากขึ้นอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาโดยส่วนรวมมีคุณภาพสูงขึ้น

1.5 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรเน้นให้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้ความสำคัญแก่ข้อมูลและสารสนเทศว่าเป็นทรัพยากร พื้นฐานทางการบริหารที่สำคัญยิ่งเหมือนกับทรัพยากรทางการบริหารอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการใช้ข้อมูลสารสนเทศ
เพื่อการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

2.2 ควรมีการวิจัยในแนวลึกเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ เพื่อ
การบริหารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร
เพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียดเกี่ยวกับสภาพและปัญหา

2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

2.4 ควรมีการวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบในการจัดระบบสารสนเทศของ
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมีการทดลองจัดรูปแบบตามสภาพจริงในองค์กร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย